

Portál > Články > K problematice neplacení výživného ve smyslu trestního zákoníku

K problematice neplacení výživného ve smyslu trestního zákoníku

Právní úprava se napříč předcházejícími režimy vždy snažila zajistit dítěti otce, při předpokladu, že osoba matky je známa. Nejinak tomu bylo v úpravě zákona o rodině, jehož účinnost skončila k 31.12.2013 a s určitými změnami tomu není jinak ani při současné právní úpravě tzv. nového občanského zákoníku.

JUDr. Jiří Solil
advokát v AK Solil, Fiala a spol.

12. srpna 2014, 22:00

Snaha státu o zajištění existence obou rodičů dítěte je v obecné rovině logicky limitována především zajištěním výživy dítěte a plnění potřebného k jeho řádnému vývoji. Poněkde stranou další důvody, jako je třeba právo znát své rodiče a podobně. Tato snaha je však negována v případě, že rodič, ačkoliv je znám, si svou výživovací povinnost neplní, aniž by byly dány předpokládané liberační důvody, tedy v podstatě chudoba dotyčného rodiče.

Po ukončení socialistického systému v České republice došlo k poměrně značnému nárůstu svobody osob na jejím území, včetně svobody pohybu a podnikání, kdy legislativa nebyla zcela připravena na sjednání nápravy při vyhýbání se nejen výživovací povinnosti na dítě. Typickým příkladem je autodopravce, který tvrdí, že je nemajetný, neboť daňové přiznání vykazuje záporné hodnoty a automobily, kterými provádí své podnikání (a mnohdy poměrně luxusní) má na leasing, tedy v pronájmu. Z tohoto důvodu vznikl tabulkový systém, vypočítávající možnost průměrného výdělku při dosaženém věku a vzdělání s tím, že případné záporné vedení účtu jde v neprospěch neplátiče výživného, který si má být logicky vědom své povinnosti výživné zajistit.

Pokud nedochází k placení výživného po dobu delší než tři měsíců po sobě, může takový neplátič naplnit skutkovou podstatu přečinu dle **§ 196 trestního zákoníku** a být odsouzen k přiměřenému trestu. Tedy v podstatě opět nic nového a zavedenou právní praxi lze označit jako vyhovující.

Zásadní změnu však přinesla novela trestního zákoníku č. 390/2012 Sb., kdy byl zařazen do trestního zákoníku § 196a jako *Zvláštní ustanovení o trestání* s tím, že „pachatel trestného činu zanedbání povinné výživy (§ 196) může soud uložit jako přiměřené omezení a přiměřené povinnosti uvedené v § 48 odst. 4 i přiměřené omezení, aby se zdržel řízení motorových vozidel. Toto přiměřené omezení soud uloží zejména tehdy, je-li důvodná obava, že povinnost uhradit dlužné výživné bude mařena nebo ztěžována.“

Na první pohled vynikající opatření proti neplátičům výživného, jak bylo i veřejnosti toto ustanovení předkládáno. S odstupem času však typický důkaz, že nesystémové zásahy do zákona přináší vždy více škody než užítu.

PODCASTY

Právní Kontroverze: Zkažená dovolená – kdy má cestující právo na peníze, omluvu nebo náhradní řešení?

30. června 2026, 10:00

CODEXIS®
... odemkněte sílu AI.

- Šetří čas právníkům.
- Umožní samostatnost ostatním.
- Odpovědi vycházejí z ověřitelných zdrojů.

ČASOPIS

Přihlaste se k odběru našeho elektronického časopisu

Váš e-mail

ANAG®

NOVINKY

Pracovní doba
Daně z příjmu

2026

**PÍŠEME O TOM,
O ČEM
OSTATNÍ MLČÍ**

čtete

jak vyplývá ze zprávy Nejvyššího státního zastupitelství, přemětna legislativní změna nepřinesla žádoucí výsledky spočívající ve snížení výskytu sledovaného trestného činu. To tedy k účelnosti předmětného zvláštního opatření.

Při tvorbě platného práva by měli mít legislativci na zřeteli především jeho srozumitelnost, společenskou objednávku, tedy potřebnost a v neposlední řadě většinový kvalifikovaný souhlas veřejnosti. Na druhou stranu by se pak měli legislativci vyhnout nesystémovým populistickým opatřením, za které lze ustanovení § 196a trestního zákoníku bohužel považovat.

Je samozřejmě chvalitebné, že se stát snaží přinutit notorické neplatiče výživného k plnění jejich výživovací povinnosti. V tomto smyslu pak byla vždy formulována příslušná možnost uložení odpovídajícího trestu. Odebírání řidičských průkazů lze však považovat za spíše šikanózní ustanovení zákona. Nehledě na to, že ztráta řidičského průkazu může naopak velice ztížit plnění výživného ze strany jeho neplatiče, jedná se o očitě příznání rezignace na ustálené druhy trestů, které se za takový trestný čin dosud ukládaly. Zůstává potom otázkou, kdy budeme, když i podle Nejvyššího státního zastupitelství je předmětné zvláštní opatření neúčelné, přijímat další novely trestního zákoníku a soudy budou ukládat za neplacení výživného i jiné tresty, např. propadnutí majetku, zákaz pobytu nebo zákaz vstupu na sportovní, kulturní i jiné společenské akce, ve smyslu § 52 trestního zákoníku. Lze mít za jisté, že platební morálka neplatičů výživného by výrazně vzrostla, zařadili-li bychom do zákona například i další tresty, jako je např. sekání ruky.

Zůstává proto otázkou, co je a má být úmyslem zákonodárce a kam až tyto donucovací prostředky mají zajít. Autor článku nikterak nesympatizuje s notorickými neplatiči výživného, pouze se dovolává systémovosti zákona a možná i zdravého rozumu.

Solil | Fiala a spol.
advokátní kancelář

Sdílet článek

Kopírovat odkaz

trestný čin výživné otcovství ostatní

Další články

ČLÁNKY

Obstrukce dlužníka v insolvenční jako trestný čin ...

Dlužník 11 let blokoval insolvenční námitkami podjatosti a žalobami. Nejvyšší soud potvrdil: jde o trestný čin. Co to znamená pro věřitele?

Miroslav Kopeček • 17. července 2026, 07:51

ČLÁNKY

Česko zásadně mění přístup k trestání korporací. Místo...

Trestně odpovědné jsou v Česku už pár let nejenom fyzické osoby, ale i ty právnické. Od července 2026 se přitom výrazně rozšiřují...

JUDr. Ladislav Smejkal • 16. července 2026, 07:28

ČLÁNKY

Chybné nebo neexistující odůvodnění jako důvod...

Odůvodnění správního rozhodnutí není úřední formalita ani prostor pro mechanické převyprávění spisu. Je to část rozhodnutí, v...

Kolektiv autorů • 15. července 2026, 07:23

ČLÁNKY

Způsobilost nezletilého právně jednat

Pokud položíme otázku, zda si nezletilý může bez zastoupení rodičem koupit zmrzlinu, bude nejspíše obvyklá odpověď ano. Při otázce za...

JUDr. Jana Tomešová • 14. července 2026, 07:28

ČLÁNKY

ESGRR: praktický návod pro poskytovatele ESG ratingů

Již 2. července 2026 nabylo plné účinnosti nové evropské nařízení o transparentnosti a integritě činností v oblasti ESG ratingů...

Kolektiv autorů • 13. července 2026, 07:43

PRÁVNÍ PROSTOR

Právní portál, jehož cílovou skupinou jsou nejenom právní profesionálové a zástupci právnických profesí, ale všichni, kteří potřebují právní informace.

Obsah

[Články](#)

[Judikatura](#)

[Legislativa](#)

[Aktuality](#)

[Akce](#)

[Podcasty](#)

Odkazy

[O portálu](#)

[Redakce](#)

[Podmínky užívání](#)

[Publikační podmínky](#)

[Ochrana osobních údajů](#)

[Odběr časopisu](#)

ATLAS GROUP

Rozmnožování obsahu pro účely automatizované analýzy textů nebo dat dle ustanovení § 39c autorského zákona je bez souhlasu ATLAS consulting spol. s r.o. zakázáno. Jakékoli užití obsahu včetně převzetí, šíření či dalšího zpřístupňování článků a fotografií je bez souhlasu ATLAS consulting spol. s r.o. zakázáno.

© 1999–2026, ATLAS GROUP